

maalet om Vedkommendes Forpligtelse til overhovedet at taale Aflysning havde faaet sin Afgjørelse ved Domstolene, forsaavidt Tienbeyderen ellers vilde bringe det ind for samme. Jeg skal forøvrigt være enig med den ærede Landskingsmand i, at Spørgsmaal af denne Natur vistnok ikke meget ofte vilde komme for Domstolene, da Afgjørelsen vil medføre endeel Omkostninger. Jeg skal, som sagt, stille det Spørgsmaal til den ærede Minister, om jeg har forstaaet Endringsforslaget rigtigt.

Rosenørn: Hvis jeg ikke misforstod den ærede Minister, da han første Gang havde Ordet idag, er det hans Mening med Forslaget under Nr. 2, imod hvis Affattelse jeg før tillod mig at gøre nogle Bemærkninger; at have de Betænkkeligheder, man kunde have ved at forandre ved Lov den Ibdelsesmaade af Tjenden, som grunder sig deels paa Contracter og deels paa Afvendelser, som jo her maae stilles lige med Domme. Har jeg ikke deri taget fejl, bestyrkes jeg endnu mere i den Anstuelse, jeg før tillod mig at fremsætte, at det er uheldigt at give en Lovbestemmelse, om hvilken man forudsætter, at der kan reises Tvivl om, hvorvidt man derved krænker Privates Ret. Det skal man overveje, forinden man giver en Lovbestemmelse, men man skal ikke give en Lovbestemmelse og saa troste sig med, at hvis Noget finder sig forurettet, kan han klage. Jeg skal forresten indrømme, at naar der havde staaet „brøstholden“ istedetfor „forurettet“, vilde det have været heldigere, men derved vilde ogsaa efter min Opfattelse Meningen være bleven forandret.

Med Hensyn til det til Ministerens fjerde Forslag stillede Underendringsforslag om, at ogsaa det tredje Punktum i § 1 skal udgaa, skal jeg, medens jeg har Ordet, tillade mig at bemærke, at det dog vil blive meget vidtløftigt, naar Amtsforvalteren — og tillige Godsseieren, naar han skal besørge Opbrøvningen — saaledes i hvert Sogn skal holde en Mand til at opkræve Tjenden. Jeg troer, at dette vil være en Byrde for vedkommende Oppebørselsbetjent, som ikke staaer i noget Forhold til den Vættelse, det vil medføre for Iderne. Jeg troer, at det baade for Iderne og for Oppebørselsbetjenten

vilde være heldigere, om Forsalbstiden for Tjenden kunde blive forandret saaledes, at Opkrævningen af den vilde falde sammen med Skatteterminerne.

Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet:

Jeg forstaaer egentlig bedre nu den ærede Rigsdagsmands Erindring imod det af mig stillede Forslag, efter at have hørt det ærede Medlem tale, der havde Ordet før ham (Broct). Jeg opfatter ikke dette Forslag paa samme Maade som han. Jeg anseer det ikke for tvivlsomt, at den lovgivende Magt er berettiget til at forandre Afgifter in natura til Pengeafgifter. Derimod kan der være Tvivl om Pengeafgiftens Størrelse. Afgiften i Penge bør ikke være større end den virkelige Værdi af Afgiften in natura. Naar der derfor her er Tale om, hvorvidt Noget muligvis ikke kunde være tilfreds med Stiftsøvrighedens Bestemmelse, da troer jeg, at hvad der skal undergives denne Stiftsøvrighedens Bestemmelse, der saa atter kan bringes ind under Domstolenes Afgjørelse, er udtalt tilfrækkeligt klart. Stiftsøvrighedens Virksomhed gaaer i denne Henseende, som man af det Foregaaende har seet, ud paa for de enkelte Steder at fastsætte Forholdet til den gjældende Capitelstaxt, og forsaavidt som derved skulde begaaes nogen Feil, da kan Vedkommende indante Sagen for Domstolene. Det er ikke alene Regningsfeil, som kunne komme frem, men ogsaa andre Spørgsmaal. Der kan saaledes opstaae Spørgsmaal, om en Gaard rigtigt er henhørt under et vist Capitelstaxtdistrikt, eller henhører under et andet, og mange lignende Spørgsmaal, der ikke falde Noget ind, førend den rige Virkelighed kommer og viser, at der er saadanne Spørgsmaal. At nu Domstolene ikke skulde kunne paadømme Rigtigheden af en Beregning, kan jeg ikke anerkjende. Domstolene maae saa tidt fastsætte Beløb i Rd., Mk. og s, hvormeget Den og Den har tilgode osv., at jeg ikke kan antage, at Saadant ligger udenfor Domstolenes Competence. Det forekommer altsaa mig, at det er aldeles klart, uagtet jeg maa tilstaae, at efter som den ærede Landskingsmand har opfattet det paa en anden Maade, maa det dog ikke være tilfrækkeligt klart udtrykt; og naar